

PROMOCIJA KNJIGA - 2009

*Nenad Banjac
Marina Bukavac
Živorad Krstić*

GEOLOŠKA BIBLIOGRAFIJA SRBIJE XI (1991-1995)

Jedanaesta sveska geološke bibliografije predstavlja nastavak tradicije prikupljanja i sređivanja literature značajne za poznavanje geologije naše zemlje. I pored činjenice da zbog objektivnih okolnosti sveske ne izlaze u redovnim intervalima ipak se nastoji da se u njima ažurno predstavje svi radovi koji po svojoj tematici obrađuju geološke probleme a objavljeni su u našim časopisima ili su prikazani na naučnim skupovima u zemlji. Kao i u prethodnim sveskama, prikazani su radovi stranih stručnjaka koji su vezani za geološku problematiku naših prostora, ili su objavljeni u našim časopisima. Radovi naših geologa objavljeni u inostranim časopisima i na inostranim skupovima, prikazani su ukoliko su bili dostupni autorima ove bibliografije. U cilju što objektivnijeg prikaza građe, predstavljene su i bibliografske jedinice koje tretiraju probleme vezane ne samo za geologiju već i za srodne naučne discipline.

Bibliografske jedinice su sređene abecedno, prema prezimenu autora, a za svakog autora radovi su predstavljeni hronološki po godinama kada su objavljeni.

Prvo su prikazani samostalni radovi, a zatim radovi sa koautorima, sofisticirani na isti način. Svi radovi predstavljaju slogove baze podataka. Usled toga isti su navedeni latinicom, bez obzira kojim pismom su štampani. Naslovi radova dati su na jeziku na kojem je rad i objavljen, a u zagradama su dati naslovi rezimea.

*Veselin Dragišić
Dušan Polomčić*

HIDROGEOLOŠKI REČNIK

Hidrogeologija je multidisciplinarna naučna oblast. Apsorbuje i koristi znanja mnogih nauka i disciplina. Kompleksni hidraulički zakoni kretanja i složen hemizam podzemne vode raznovrsni vidovi korišćenja, ali i izloženost ovog dragocenog prirodnog resursa prirodnim i antropogenim uticajima, zahtevaju veoma široko znanje i informisanost stručnjaka pogotovu u našem vremenu ostvarenih visokih tehnoloških dostignuća. Autori su ovo imali u vidu i obuhvatili veoma širok obim pojmova sa kojima se danas susreću stručnjaci hidrogeologije, kao i oni koji će to uskoro postati, naši studenti. S druge strane, pružena je prilika i onima koji to nisu da se na jednom mestu upoznaju sa osnovnim pojmovima hidrogeologije pronađu za sebe korisne informacije.

Način obrade i definicije pojedinih pojmova obrađenih u rečniku će možda izazvati neslaganja ili biti predmet polemike.

Potpuno prirodno uticaj engleske terminologije u današnje vreme "globalnog sela" je takođe znatan i neizbežan u svemu, pa i u hidrogeologiji. Ipak autori su uložili trud da "naša" terminologija bude u potpunosti prikazana, i u tome su uspeli

Dinko Knežević

PRIRUČNIK ZA VEŽBE iz pripreme mineralnih sirovina

Priručnik za vežbe je sačinjen prema inoviranom nastavnom programu, a obim vežbanja je prilagođen za 15 dvočasovnih vežbi. Metodološki studeni se susreću sa tri tipa vežbi: računске, praktične uz direktno učešće samih studenata i demonstracione. Pri tome, prevladavaju demonstracione (pokazne) vežbe. Ovakav raspored pretpostavlja da studenti budu samo pasivni posmatrači aktivnosti koje na vežbama praktično obavljaju nastavnici i stručni saradnici. Da bi se takvo stanje predupredilo ovaj priručnik za vežbe u najkraćem, donosi uvodni pripremni, teorijski materijal koji ima za cilj da podseti studenta šta treba proučiti pre dolaska na vežbe te da ga uputi na aktivnosti koje će se izvoditi na vežbama. Na ovaj način student ima priliku da pripremljen, bude aktivan učesnik u vežbanjima.

Sadržaj priručnika prilagođen je potrebama studenata koji nastavu slušaju po tzv. Bolonjskom procesu i kojima su znanja iz pripreme mineralnih sirovina važna za razumevanja složenosti celokupne rudarske proizvodnje, odnosno segmenta pripreme mineralne sirovine za dalju preradu ili za prodaju. Pored toga, kroz ovaj predmet studenti inženjerstva zaštite životne sredine i zaštite na radu treba da steknu znanja vezana za tehnološke procese koji se mogu primeniti i u oblasti koju oni studiraju ili će se susretati sa »zaštitarskim« problemima koji proističu iz specifičnosti procesa pripreme mineralnih sirovina, kao potencijalnih zagađivača.

Blagoje Nedeljković
Ivica Ristović

KONTURNO MINIRANJE I TRANSPORT IZMINIRANOG MATERIJALA PRI IZRADI JAMSKIH OBJEKATA U ČVRSTOJ RADNOJ SREDINI

Istraživanja prezentirana u ovoj monografiji, predstavljaju tehničko-tehnološku analizu postojećeg stanja u rudnicima olova i cinka u Kopaoničkoj rudnoj oblasti, a po pitanju efikasnosti izrade prostorije, kvaliteta izrađene jamske prostorije, kao i tehnologije transporta izminiranog materijala, na osnovu čega je dat kritički osvrt na primenjene tehnologije izvođenja radova na izradi prostorija i transportu materijala, i predložene potrebne izmene u tehnologiji i organizaciji rada. Sama tema je kompleksna i sa velikim brojem uticajnih činioca, koji su kvantitativno i kvalitativno promenljivi, jer teški uslovi rada i stalna izmena mesta u uslovima podzemnih radova povlače za sobom veliki broj parametara jednog tehničkog procesa izrade prostorija i transporta materijala, što zadatak čini složeniji.

Sistem kompleksnog izučavanja tehnologije izrade podzemne prostorije ili pojedinih delova tehnološkog procesa, omogućava objektivnije sagledavanje svih činilaca koji aktivno deluju u okviru zahvata, radnih procesa ili radnog ciklusa projektovane ili primenjene tehnologije izrade. Zahvaljujući ovakvom sagledavanju činjenica i njihovih međuzavisnosti, predloženo je organizaciono i tehnološko usklađivanje međuodnosa i odgovarajuće inovacije i izmene kod postojećih tehnoloških procesa, a sve u cilju optimalnog organizacionog i tehničkog funkcionisanja tehnološkog procesa u granicama postizanja maksimalne efikasnosti i uz najmanja finansijska ulaganja.

Prvoslav Trifunović
Rade Tokalić
Nenad Đukanović

MATERIJALI U RUDARSTVU

Ovaj udžbenik je urađen prema novom akreditovanom nastavnom planu i programu iz predmeta *Tehnologija materijala* na Rudarskogeološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu, koji slušaju svi studenti II godine Rudarskog odeljenja u III semestru sa fondom časova 3+2.

Pri izradi udžbenika uzeta su u obzir najnovija naučna dostignuća u oblasti inženjerskih materijala, kao i sveukupne nauke o materijalima (*Material Science*), kako kod nas tako i u svetu. Problematika tehnologije materijala tretirana je na širokom području ove primenjene nauke, pri čemu su obuhvaćeni svi materijali koji se koriste u rudarstvu, pa i u tehnici uopšte.

Udžbenikom su obuhvaćeni postupci i načini dobijanja konstrukcionih i pogonskih materijala, njihove najvažnije fizičko-hemijske i mehaničke karakteristike, kao i područja primene u rudarstvu. Metode ispitivanja fizičko-mehaničkih i drugih osobina materijala u ovom udžbeniku nisu prikazane, s obzirom da su detaljno obrađene u *Praktikumu - Metode ispitivanja* od istih autora.

S obzirom da se radi o opšte stručnom predmetu sa čijom se problematikom sreću svi diplomirani rudarski inženjeri, udžbenik je tako koncipiran da osim školskog znanja, pruža čitaocima i niz dodatnih informacija koje mogu da budu od koristi prilikom rešavanja određenih problema iz inženjerske prakse.

Knjiga će prevashodno služiti studentima da dobro savladaju tehnologije inženjerskih materijala, ali je mogu koristiti i rudarski inženjeri u praksi, kao i inženjeri drugih struka.

Slobodan Vujasinović
Ivan Matić

OSNOVI HIDROGEOEKOLOGIJE

Sagledavajući savremene trendove razvoja hidrogeologije u svetu, posebno u praksi, 2006 godine je u studijski program osnovnih akademskih studija Departmana za hidrogeologiju Rudarsko-geološkog fakulteta, kao jedan od novih obaveznih predmeta, uvršćen i predmet »Osnovi hidrogeoeкологије«, a sa ciljem naučnog proučavanja podzemnih voda i geološke sredine sa ekogeološkog aspekta.

Prevashodni cilj je bio da studente hidrogeologije postepeno uvede u ovu problematiku, upoznavajući ih sa osnovnim pojmovima i pripremi ih za dalje studije u ovoj oblasti.

Postojeći osnovni predmet iz tog domena »Zaštita podzemnih voda« sada, po novom programu, izborni, predstavlja samo deo Hidrogeoeкологије i pokriven je odgovarajućim predmetnim udžbenikom i drugom potrebnom nastavnom literaturom.

Još jedan novouvedeni predmet »Remedijacija podzemnih voda i geosredine« pokriven je osnovnim udžbenikom u kome se tretira još uža oblast u okviru podzemnih voda, odnosno šire posmatrano hidrogeoeкологије.

Kada se radi o »Osnovama hidrogeoeкологије«, kao predmetu koji je mnogo šireg opsega, dakle, obuhvata navedena dva uža specifična predmeta, a ujedno i obaveznom predmetu iz studijskog programa koji mora da bude pokriven nastavnim materijalom, zahtevan je kvalitet u pogledu sadržaja, strukture, stila i obima.

To je značilo celovit integralni metodološki pristup, bez obzira na sve teškoće koje obrada nove materije zahteva, od definisanja i uvođenja osnovnih pojmova, nove terminologije, preko postupnosti izlaganja i strukturnog koncepta materije do metoda istraživanja. Suočeni sa izazovima koje donosi pisanje ovakvog sasvim specifičnog udžbenika, autori su nailazili na mnogobrojne teškoće vezane pre svega za njegovu koncepciju, ali i zablude o samoj upotrebi ekologije, tačnije širokoj zloupotrebi i manipulaciji korišćenja prefiksa »eko« u svakodnevnom životu, pa i u stručnoj i naučnoj praksi.

Slobodan Vujić

SLOBODAN JANKOVIĆ ŽIVOT I DELO

Monografija je posvećena profesoru Slobodanu Jankoviću, velikanu srpske geologije, velikom čoveku, naučniku ogromne energije, najplodnijem stvaraocu u nauci o rudnim ležištima, svetskom putniku i istraživaču na svim meridijanima, sagovorniku najvećih svetskih autoriteta u geologiji, eruditi, nepokolebljivom entuzijasti naučniku neprikosnovenog autoriteta čiji su doprinosi postali temelji daljih istraživanja u nauci o rudnim ležištima, vrsnom pedagogu, učitelju brojnih generacija inženjera geologije i rudarstva, doktoru tehničkih nauka, redovnom profesoru Rudarsko-geološkog fakulteta univerziteta u Beogradu, redovnom članu Akademije inženjerskih nauka Srbije, dopisnom članu Akademije nauka i umjetnosti Republike Srpske, počasnom doktoru Univerziteta u Leobenu.

Monografija predstavlja bogat izvor biografsko -bibliografskih podataka o životu i delu profesora Slobodana Jankovića, ali ona je redak, pouzdan i vredan svedok o zlatnim godinama srpske geologije i rudarstva. Kao takva monografija će sa vremenom biti sve značajniji izvor informacija, koji će mladim generacijama omogućavati da sa-gledaju čime se geološka nauka o ležištima mineralnih sirovina bavila u drugoj polovini XX veka.

Slobodan Vujić

STEVAN KARAMATA ŽIVOT I DELO

Ediciji "Život i delo naučnika i istraživača srpskog rudarstva i geologije" Odeljenja rudarskih i geoloških nauka Akademije inženjerskih nauka Srbije priključuje se ova monografija o životu i dostignućima akademika Stevana Karamate, redovnog profesora u penziji Rudarsko geološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Akademik prof. dr Stevan Karamata, jedan je od najuglednijih stvaralaca u najplodnijoj generaciji geologa koju je Srbija ikada imala, koja je u drugoj polovini prošlog stoleća podigla srpsku geološku nauku, inženjerstvo i školu do svetskih visina.

Veliki naučni i stručni opus akademika Karamate, njegov doprinos geološkoj nauci i izgradnji međunarodnog ugleda naše nauke, upečatljivo oslikava preko 330 objavljenih naučnih i stručnih radova. Predavanjima, timskim istraživanjima, publikovanjem radova, organizovanjem i učešćem na naučnim skupovima, nastojao je da svoja saznanja, rezultate istraživanja i bogato iskustvo prenese na što širi krug istraživača, naročito na mlade.

Slobodan Vujić

DUŠAN SALATIĆ ŽIVOT I DELO

Monografija je povodom 80 godina života i 55 godina rada posvećena dr Dušanu Salatiću, redovnom profesoru u penziji Rudarsko-geološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, redovnom članu Akademije inženjerskih nauka Srbije i Balkanske akademije nauka za mineralne tehnologije, inostranom članu Belgijske akademije nauka za prekomorske zemlje i počasnom članu Međunarodne akademije ekoloških nauka i zaštite životne sredine.

Profesor dr Dušan Salatić je jedan od pionira i naših vodećih stručnjaka koji je dao značajne teorijske i praktične doprinose rudarstvu u oblasti pripreme mineralnih sirovina. Učesnik je u osnivanju, podizanju i organizovanju srpske škole rudarskog inženjerstva.

Monografija predstavlja biografsko-bibliografski izvor podataka posvećen ličnosti profesora Salatića. Međutim štampanje knjige, omogućiće dostupnost i čuvanje mnoge, nedovoljno poznate materije široj stručnoj javnosti. Kao takva monografija je vredna, sa vremenom biće sve vredniji izvor informacija koji će mlađim generacijama omogućavati da sagledaju čime su se naučnici u drugoj polovini XX veka bavili i korisno poslužiti pri postavljanju puteva daljeg razvoja naučne misli.

*Slobodan Vujić
i grupa autora.*

RUDNIČKI MULTIFUNKCIONALNI GPS

U današnjoj globalnoj trci za profitom, rudarstvo kao finansijski zahtevna privredna oblast izloženo je zahtevima za što jeftinijom proizvodnjom. Ključni troškovi proizvodnje zavise od efektivnosti i efikasnosti rada kapitalnih mašina na rudnicima. Za optimalno funkcionisanje mašina pojedinačno i mašinskog sistema u celini, neophodan je stalan nadzor koji treba da obezbedi u realnom vremenu podatke o radu i događanjima na mašinama i u tehnološkom procesu.

Obradom i interpretacijom prikupljenih podataka nadzorni sistem omogućava menadžmentu rudnika pravovremeno donošenje zaključaka i upravljačkih odluka. Reč je o složenom kompleksu u kome značajnu ulogu na površinskim kopovima ima sistem GPS-a